

Hoe is het mogelijk dat ik me daartoe liet overhalen?

Getweeën hadden de matrones van het huis op nummer 27 – madame Bernard, de eigenaresse, en madame Rosalette, de conciërge – monsieur Perdu tussen hun tegenover elkaar gelegen appartementen op de begane grond in de tang genomen.

‘Die Le P. heeft zijn vrouw onvoorstelbaar smadelijk behandeld.’

‘Schandalig. Als een mot in een bruidssluier.’

‘Sommigen kun je het niet kwalijk nemen, als je hun echtgenotes zo bekijkt. Ijsbergen in Chanel. Maar mannen? Niets dan monsters.’

‘Dames, ik weet niet precies wat...’

‘U natuurlijk niet, monsieur Perdu. U bent het kasjmier onder de stoffen waaruit mannen geweven zijn.’

‘Hoe dan ook, we krijgen een nieuwe huurster. Op de vierde, dus op uw etage, monsieur.’

‘Maar madame heeft niets meer. Helemaal niets, afgezien van verpulverde illusies. Ze heeft eigenlijk alles nodig.’

‘En daar komt u om de hoek kijken, monsieur. Geef als-tublieft wat u kunt. Elke bijdrage is welkom.’

‘Natuurlijk. Ik kan misschien een goed boek...’

‘Wij dachten eigenlijk meer aan praktische zaken. Bijvoorbeeld een tafel. Madame heeft tenslotte...’

‘... niets meer. Ik begrijp het.’

De boekhandelaar wist echter niet wat er praktischer zou kunnen zijn dan een boek. Maar hij beloofde de nieuwe huurster een tafel te geven. Hij had er toch nog een staan.

Monsieur Perdu stak zijn das tussen de bovenste knoopjes van zijn witte, met overgave gestreken overhemd en rolde zijn mouwen zorgvuldig op. Naar binnen, in keurige slagen, tot aan de elleboog. Hij keek naar de boekenwand in de

gang. Achter de kast lag een kamer die hij al eenentwintig jaar niet meer had geopend.

Eenentwintig jaren, zomers en nieuwjaarsochtenden.

Maar de tafel stond in de kamer.

Hij ademde langzaam uit, deed een willekeurige greep in de boeken en trok 1984 van Orwell uit de kast. Het boek viel niet uit elkaar. Het beet hem ook niet in zijn hand als een nijldige kat.

Hij pakte de volgende roman, nog eens twee, greep nu met beide handen in de kast en tilde er hele rijen boeken uit, die hij naast zich opstapelde.

De stapels werden tot bomen. Torens. Toverbergen. Hij keek naar het laatste boek in zijn hand: *Toms nachtelijke avontuur*. Een tijdreisprookje.

Als hij in voortekens had geloofd, zou dit een omen zijn geweest.

Hij sloeg met zijn vuist onder de planken om ze uit de houders te lossen en deed vervolgens een stap achteruit.

Daar kwam ze langzaam tevoorschijn. Achter de muur van woorden. De deur naar de kamer, waarin...

Ik kan toch gewoon een tafel kopen?

Monsieur Perdu wreef over zijn lippen. Ja. De boeken afstoffen en weer op hun plaats zetten, de deur vergeten. Een tafel kopen en gewoon doorgaan zoals de laatste twee decennia. Over twintig jaar zou hij zeventig zijn, en daarna zou hij de rest ook nog wel uitzingen. Misschien stierf hij wel vroeg.

Lafaard.

Hij sloot zijn trillende vuist om de deurklink.

Langzaam deed de grote man de deur open, stootte die zacht naar binnen, kneep zijn ogen dicht en...

Alleen maanlicht en droge lucht, die hij onderzoekend op-snoof. Hij rook niets.

De geur van *** is verdwenen.

Monsieur Perdu had in eenentwintig zomers een grote handigheid ontwikkeld in het om *** heen denken, alsof hij om een open rioolputje heen wandelde.

Hij dacht aan haar meestal als ***. Als het zwijgen in de zoemtoon van zijn gedachtestroom, als witruimte in de beelden van het verleden, als duisternis te midden van de gevoelens. Hij kon in alle soorten van leemtes denken.

Hij keek om zich heen. Zo stil als de kamer was. En flets, ondanks het lavendelblauwe behang. De jaren achter de gesloten deur hadden de kleur uit de wanden geperst.

Het licht uit de gang vond slechts weinig wat een schaduw wierp. Een bistrostoel. De keukentafel. Een vaas met lavendel, meer dan twintig jaar geleden heimelijk geplukt op het plateau van Valensole. En een man van vijftig die nu op de stoel ging zitten en de armen om zich heen sloeg.

Daar, aan de andere kant, hingen vroeger gordijnen. Er waren schilderijen, bloemen en boeken in de kamer geweest, en een kat die Castor heette en die op de divan sliep. Er waren kaarslicht en gefluister geweest, glazen met rode wijn en muziek. Dansende schaduwen op de muur, de een groot, de ander beeldschoon. De kamer was vervuld geweest van liefde.

Nu vul ik die alleen nog.

Hij balde zijn vuisten en drukte ze tegen zijn brandende ogen.

Monsieur Perdu slikte, en slikte nog eens om de tranen te bedwingen. Zijn keel was te nauw om te ademen en zijn rug leek te gloeien van hitte en pijn.

Toen hij weer kon slikken zonder dat het pijn deed, stond hij op en zette de ramen open. Uit de achtertuin drongen geuren naar binnen.

De kruiden uit het tuintje van Goldenberg. Rozemarijn en tijm. Geuren die zich mengden met die van de massageolie van Che, de blinde podoloog en ‘voetenfluisteraar’. Daar-

tussen een zweem van eierkoeken en het scherpe en vlezig aroma van Kofi's Afrikaanse op houtskool geroosterde gerechten. En boven alles uit de geur van juni in Parijs, de geur van lindebloesems en verwachting.

Maar monsieur Perdu stond niet toe dat de geuren hem beroerden. Hij verzette zich uit alle macht tegen hun betovering. Hij was er heel goed in geworden om alles te negeren wat in hem ook maar een vorm van weemoedig verlangen zou kunnen oproepen. Geuren. Melodieën. De schoonheid van dingen.

Uit het kamertje naast de kale keuken haalde hij water en groene zeep en hij begon de houten tafel schoon te schrobben.

Hij verzette zich tegen het verbleekte beeld van hoe hij aan deze tafel had gezeten, niet alleen, maar met ***.

Hij waste en schrobde en negeerde de prangende vraag hoe het nu verder moest, nu hij de deur had geopend naar de kamer waarin al zijn liefde, zijn dromen en zijn verleden begraven waren geweest.

Herinneringen zijn als wolven. Je kunt ze niet opsluiten en hopen dat ze je met rust laten.

Monsieur Perdu droeg de kleine tafel naar de deur en schoof die door de boekenwand en langs de papieren toverbergen naar het trappenhuis, tot voor het appartement tegenover het zijne.

Toen hij wilde aankloppen, hoorde hij het treurige geluid.

Een verstikt gesnik, alsof het in een kussen werd gesmoord.

Achter de groene deur van het appartement huilde iemand.

Een vrouw. En ze huilde alsof ze wilde dat niemand, niemand haar zou kunnen horen.

‘Ze was de vrouw van die Le P., u weet wel.’

Hij wist het niet. Perdu las de Parijse roddelbladen niet. Madame Catherine Le P. u-weet-wel was op een donderdagavond laat thuisgekomen van haar werk voor het agentschap van haar man, een kunstenaar, voor wie ze de perscontacten regelde. Haar sleutel paste niet meer en er stond een koffer in het trappenhuis, met daarop de scheidingspapieren. Haar man was met onbekende bestemming vertrokken en had de oude meubels en een nieuwe vrouw meegenomen.

Het enige wat Catherine-aanstaande-ex-van-L’Ellending nog bezat, was de kleding die zij in het huwelijk had meegebracht. En het inzicht dat ze zo argeloos was geweest om ten eerste te geloven dat de ooit ondervonden liefde over een scheiding heen voor een vriendschappelijke omgang zou zorgen, en ten tweede dat ze haar man goed genoeg kende om niet meer door hem verrast te kunnen worden.

‘Een wijdverbreid misverstand,’ had madame Bernard, de eigenaresse, tussen twee rooksignalen uit haar pijp door beleerend gezegd. ‘Je leert je man pas echt kennen als hij je verlaat.’

Monsieur Perdu had de zo harteloos uit haar eigen leven verstoten vrouw tot dan toe nog niet gezien.

Nu luisterde hij naar haar eenzame huilen, dat ze vertwijfeld probeerde te onderdrukken, misschien met haar handen of met een keukenhanddoek. Moest hij zijn aanwezigheid kenbaar maken en haar in verlegenheid brengen? Hij besloot eerst nog de vaas en de stoel op te halen.

Stilletjes liep hij heen en weer tussen zijn appartement en het hare. Hij wist precies hoe verraderlijk het oude, trotse huis was, welke planken kraakten, welke dunne tussenwanden later waren toegevoegd en waar verborgen muur-

schachten als luidsprekers werkten.

Als hij zich in zijn verder lege woonkamer over zijn landkaartpuzzel van achttienduizend stukjes boog, informeerde het huis hem over het leven van de anderen.

Hoe de Goldenbergs ruzieden (hij: ‘Kun je nog niet eens...? Waarom ben je...? Heb ik niet...?’; zij: ‘Altijd moet je... Nooit doe je eens... Ik wil dat je...’). Hij had de twee nog als pasgetrouwd stel gekend. In die tijd lachten ze vaak met elkaar. Maar toen kwamen de kinderen en de ouders dreven als continenten uit elkaar.

Hij hoorde hoe de elektrische rolstoel van Clara Violette over tapijtranden, vloerplanken en dorpels reed. Ooit had hij de pianiste vrolijk zien dansen.

Hij hoorde Che en de jonge Kofi, die kookten. Che roerde lang in de potten. De man was altijd blind geweest, maar zei dat hij de wereld zag aan de hand van geuren en echo’s die mensen met hun gevoelens en gedachten achterlieten. Che kon voelen of een kamer het toneel was van liefde, leven of ruzie.

Perdu hoorde elke zondag ook hoe madame Bomme met haar weduwenclub meisjesachtig giechelde over gewaagde boeken die hij haar achter de rug van haar bekrompen verwanten om had bezorgd.

Huis nummer 27 in de rue Montagnard was een zee van levenstekens die aanspoelden op het stille eiland van Perdu.

Al twintig jaar luisterde hij alleen nog maar. Hij kende zijn burens zo goed dat het hem soms verwonderde hoe weinig ze van hem wisten (hoewel hij daar zeer tevreden mee was). Ze wisten niet dat hij zo goed als geen meubilair bezat, behalve een bed, een stoel en een kledingrek. Geen snuisterijen, muziek, schilderijen of fotoalbums, geen bankstel of bestek (behalve voor één persoon). En ze wisten niet dat hij vrijwillig voor die eenvoud had gekozen. De twee kamers die hij nog bewoonde, waren zo leeg dat het weergalmde als hij hoest-

te. In de woonkamer lag alleen de immens grote landkaartpuzzel op de vloer. Zijn slaapkamer bood plaats aan een matras, een strijkplank, een leeslamp en een kledingrek op wiel-tjes, met drie sets van exact gelijke kledingstukken: grijze broek, wit overhemd, bruine trui met V-hals. De keuken was uitgerust met een fornuis, een koffieblik en een kast met levensmiddelen. Alfabetisch geordend. Misschien was het heel goed dat niemand dat zag.

En toch koesterde hij merkwaardige gevoelens voor de bewoners van nummer 27. Het ging hem op onverklaarbare wijze beter als hij wist dat het hun goed ging. En hij probeerde zijn steentje daaraan bij te dragen, zonder dat het al te veel opviel. De boeken hielpen hem daarbij. Verder bleef hij steeds op de achtergrond, als de grondlaag van een schilderij, terwijl het leven zich op de voorgrond afspeelde.

Maar Maximilian Jordan, de nieuwe huurder op de derde verdieping, liet monsieur Perdu nog niet met rust. Jordan droeg op maat gemaakte oordopjes, met daaroverheen oorbeschermers en op kille dagen een wollen muts. De jonge schrijver, die met zijn eerste werk op slag beroemd werd, was sindsdien voortdurend op de vlucht voor zijn fans, die het liefst bij hem wilden intrekken. Jordan had een merkwaardige interesse voor hem ontwikkeld.

Toen Perdu de stoel en de vaas bij de deur tegenover de zijne op en voor de keukentafel neerzette, was het huilen opgehouden. In plaats daarvan hoorde hij een plank kraken doordat iemand er zo op probeerde te stappen dat die niet zou kraken.

Hij gluurde door het melkglazen raampje van de groene deur en klopte tweemaal heel zacht aan.

Een gezicht naderde. Een onduidelijk, licht ovaal.

‘Ja?’ fluisterde het ovaal.

‘Ik heb een stoel en een tafel voor u.’

Het ovaal zweeg.

Ik moet zacht met haar spreken. Ze heeft zoveel gehuild dat ze waarschijnlijk uitgedroogd is en uit elkaar valt wanneer ik te veel lawaai maak.

‘En een vaas. Voor bloemen. Rode bloemen bijvoorbeeld, die zouden heel mooi staan op de witte tafel.’

Hij drukte zijn wang bijna tegen het glas. Fluisterend: ‘Maar ik kan u ook een boek geven.’

Het licht in het trappenhuis ging uit.

‘Wat voor boek?’ fluisterde het ovaal.

‘Een boek dat troost biedt.’

‘Maar ik moet nog huilen. Anders verdrink ik. Begrijpt u dat?’

‘Natuurlijk. Soms drijf je in ongehuilde tranen en ga je erin onder als je die binnenhoudt.’ *Ik sta op de bodem van een dergelijke zee.* ‘Dan geef ik u dus een boek om te huilen.’

‘Wanneer?’

‘Morgen. Beloofd u mij dat u iets eet en drinkt voordat u verder huilt?’

Hij wist niet waar hij de brutaliteit vandaan haalde. Het moest aan de deur tussen hen liggen.

Het glas besloeg van haar adem.

‘Ja,’ zei ze. ‘Ja.’

Toen het licht in het trappenhuis weer aanging, trok het ovaal zich terug.

Monsieur Perdu legde zijn hand even op het glas, op de plek waar haar gezicht zich zojuist nog had bevonden.

En als ze nog iets nodig heeft, een ladekast of een aardappelschilmes, dan koop ik het en zeg dat ik het toch overhad.

Hij liep zijn lege appartement in en deed de deur op slot. De deur naar de kamer achter de boekenmuur stond nog steeds open. Hoe langer monsieur Perdu naar binnen keek, des te meer was het alsof de zomer van 1992 uit de vloer opdoemde. De kat met haar witte pootjes van fluweel sprong

van de divan en rekte zich uit. De zon streek over een naakte rug, die zich naar hem toe draaide en tot *** werd. Ze glimlachte naar hem, kwam uit haar leeshouding overeind en liep naakt, met een boek in haar hand, naar hem toe.

‘Ben je eindelijk zover?’ vroeg ze.

Monsieur Perdu sloeg de deur dicht.

Nee.